

064 | Van de ratten besnuffeld

Vragen & antwoorden voor de leerkracht bij de radiodocumentaire 'Van de ratten besnuffeld' door Corinne van den Hoeven, uitgezonden in 2010 door Holland Doc Radio:

1. Wie geen ratten in en rond het huis ziet, heeft ook geen last van ratten. Wat kun je nu van deze uitspraak zeggen?
Ratten laten zich niet zomaar zien, ze moeten behoorlijk ondervoed zijn voordat ze het risico nemen om de voor hen onveilige plekken in woonhuizen op te zoeken.
2. In het begin van de documentaire worden enkele spreekwoorden & gezegden gebruikt. Weet jij wat ze betekenen?
  - a. Steil achterover vallen.
Erg verbaasd zijn.
  - b. Van slag zijn.
In de war zijn.
  - c. Huis en haard verlaten.
Je huis verlaten, voor langere tijd vertrekken (met heimwee).
  - d. Het kan niet op!
Het kan niet beter, alsof het nog niet genoeg is.
3. Wat betekent het woord 'constateren'?
Ontdekken, vaststellen, waarnemen.
4. Hoe groot kan een volwassen bruine rat worden? (inclusief staart)
30 tot 40 cm zonder staart volgens de rattenman. In de encyclopedie wordt geschreven over 21 cm tot 30 cm kop-romplengte en een staartlengte van 15 cm tot 23 cm. Een rat zou dus zelfs zo'n 55 cm lang kunnen worden, inclusief staart.

5. Leg uit hoe komt het dat veel mensen verrast zijn over het flinke formaat van een volwassen rat?

Mensen zien vaak alleen de jonkies. Die zijn een stuk brutaler; ze nemen meer risico's. Er is dan al een ernstig voedseltekort. De volwassen ratten laten zich minder snel zien en zijn daarnaast in de minderheid.

6. Ongeveer hoeveel ratten leven volgens 'de rattenman' in Nederland?

De 'rattenman' spreekt over 50, 60 tot 100 miljoen ratten in Nederland.

7. Wanneer je een rat of muis in huis ziet mag je aannemen dat er meer zijn. Wat wordt hierover door de 'rattenman' beweerd?

Voor elke muis die je ziet, zullen er zich ongeveer tien ergens schuilhouden.

Bij ratten ligt dat aantal ietsje lager.

8. Leg eens uit hoe je kunt zien of ontdekken wanneer een rattenfamilie een ernstig voedseltekort heeft.

Ratten eten elkaar op. Je vindt dan aangevreten ratten of rattenkoppen in je woning. Ook zullen de ratten zich tijdens een voedselcrisis makkelijker laten zien. Ze moeten meer risico nemen.

9. In het huizenblok bij Corinne werden ook waterratten aangetroffen. Hoeveel drinkt een volwassen waterrat per dag?

Een volwassen rat kan overleven met 60 milligram water en eet minimaal 30 milligram aan voedsel.

10. Wat is een 'habitat'?

Het Latijnse woord voor 'bewoont'. Het is de plek waar een organisme goed kan leven. De omstandigheden zijn er gunstig.

11. Wat betekent 'overpopulatie'?

Plaaig, overbevolking, een overschot van een soort.

12. In welke ruimten van het huis leven ratten?

Kruipruimten, ruimten onder het huis die nog over zijn gebleven vanuit de eerste bouw (grondwaterafvoer). De ratten leven niet in kelders. Hier pakken ze alleen voedsel weg maar zullen zich er niet graag verschansen.

13. Verklaar waarom een moederrat haar jongen opeet wanneer ze zich ernstig bedreigd voelt?

Dat is haar kans om te overleven. De bedreiging betekent voor een rat ook bedreiging van de voedselbron. De moederrat verkiest het maken van een nieuw nest boven het gevaar zelf 'gepakt' te worden.

14. Waarom zullen veel huishoudens in de wintermaanden meer last hebben van ratten?

Vanwege de kou. De ratten zullen warmere plekken opzoeken.

15. Wat betekent het woord 'verpieteren'?
Vergaan, bederven, weggroten.
16. Welke verschillende sporen in huis verraden de aanwezigheid van ratten?
Buikmeer (waar huisstof zal aanhechten), keutels, pis, zweet.
17. Kun je iets vertellen over de werking van het rattengif?
Het gif bevat anti-bloedstollingsmiddel en werkt met een vertraging (Anders zou er een aasschuwheid optreden). De rat sterft uiteindelijk aan inwendige bloedingen, gaat zweten en sterft een stille eenzame dood in een hoekje.
18. Waarom is, naast het gebruik van rattengif, een rattenklem zeer belangrijk?
Het is onwenselijk dat de ratten op onbereikbare plaatsen sterven. Dit zou stankoverlast kunnen veroorzaken en vliegen aantrekken.
19. Kun je uitleggen waarom alle bewoners van het hele huizenblok tegelijkertijd mee moeten werken aan de rattenbestrijding?
De ratten gebruiken de verbindingen tussen de huizen. Zo kan een huis een voedselbron vormen terwijl in een ander huis de nestplaats is.
20. Een buurman vertelt dat hij de rat in zijn huis heeft geweerd met behulp van radiogeluid. Is dit volgens jou een goede oplossing?
Deze methode werkt slechts een korte periode. De ratten raken gewend aan het geluid en zien er na een poosje geen gevaar meer in.
21. Waarom knagen ratten aan snoeren, kabels en leidingen?
Om hun (steeds groeiende) tanden te onderhouden.
22. Ook bij Corinne zijn stroomkabels aangevreten. Waarom moet ze de kabels zo snel mogelijk laten vervangen?
Kapotte stroomkabels kunnen leiden tot kortsluiting en vervolgens mogelijk brand.
23. Hoeveel geld heeft Corinne moeten uitgeven aan de bestrijding van de ratten?
Zo'n slordige 1000 euro.